

Likabehandlingsplan/ plan mot kränkande behandling

Vångaenhetens förskola 2014/2015

Vångaenhetens förskolas likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling omfattar all personal och alla barn/elever.

Innehållsförteckning	Sida
1. Vision	3
2. Mål	3
3. Bakgrund	4
4. Definitioner	5
5. Utvärdering, nulägesbeskrivning och genomförande	7
6. Kontinuerligt arbete på Vångaenhetens förskola utifrån de sju diskrimineringsgrunderna läsåret 2014/2015	8
6.1 Kön	8
6.2 Etnisk tillhörighet	8
6.3 Religion eller annan trosuppfattning	9
6.4 Funktionshinder	9
6.5 Sexuell läggning	10
6.6 Könsöverskridande identitet eller uttryck	10
6.7 Ålder	11
7. Ansvarsfördelning	11
8. Förebyggande arbete på Vångaenhetens förskola	12
8.1 För att upptäcka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling arbetar vi på följande sätt:	12
9. Inflytande och delaktighet	12
9.1 Så här görs barn/elever delaktiga i enhetens förebyggande arbete	13
9.2 Så här görs föräldrarna delaktiga i enhetens förebyggande arbete	13
10. Riktlinjer och arbetsgång för förskolan vid trakasserier och kränkande behandling	14
10.1 Utredning av trakasserier och kränkande behandling på förskolan	14
10.2 Handlingsplan för bitningar	
11. Övrigt	15
12. Kompetensutveckling	15

Bilaga 1 Handlingsplan för bitningar

1. Vision

Vångaenhetens förskolas vision är att motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling. Barnen ska känna att all personal på Vångaenheten arbetar aktivt för att motverka diskriminering och kränkande behandling.

2. Mål

Vångaenhetens mål är att skapa trygghet och trivsel. Pedagogerna arbetar för en miljö som kännetecknas av värme och engagemang där det finns tydliga gränser mot oacceptabla beteenden. Barnen ska efter mognad aktivt delta i detta arbete.

Detta görs genom:

- att ge barnen kunskaper och sociala färdigheter för vårt samhällsliv.
- att ge barnen en positiv självbild.
- att utforma en god och trygg miljö för alla barnen på förskolan.

Viktigt för alla att känna till:

- Det är olagligt att kränka någon, stora som små
- Vi tar alla barn på allvar
- Alla kränkningar ska stoppas omedelbart av den vuxne som ser eller hör detta
- Vi ber våra vårdnadshavare att ta kontakt med en pedagog på förskolan om man hör eller ser något som man uppfattar som kränkningar
- Det är den vuxnes ansvar att uppmärksamma och agera i en situation där ett barn kan känna sig utsatt eller kränkt

Barnen har rätt att:

- Känna sig trygga
- Bli respekterade av andra barn och vuxna
- Få vara med i gemenskapen
- Få stöd och hjälp för att kunna lösa konflikter

Vi på Vångaenhetens förskola ska:

- göra allt vi kan för att förebygga och förhindra att barn eller någon vuxen utsätts för diskriminering eller kränkande behandling.

- varje år utvärdera och revidera vår likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling.
- leva upp till den så kallade handlingsplikten. Den innebär att så snart förskolan får kännedom om att ett barn känner sig utsatt ska vi agera och ta reda på vad som hänt. Vi ska även göra allt vi kan för att det inte ska hända igen.

3. Bakgrund

Lagtext och styrdokument

Likabehandlingsarbetet regleras i två regelverk, enligt 3 kap. 16 § diskrimineringslagen som anger att skolan varje år ska upprätta en likabehandlingsplan. Det andra regelverket är enligt 6 kap. 8 § skollagen som anger att skolan även årligen ska upprätta en likabehandlingsplan mot kränkande behandling. Dessa två planer har sammanförts till en plan som kallas för likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling.

Diskrimineringslagen¹ (2008:567)

Gäller från den 1 januari 2009

Lagen har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder (1 kap, 1§).

Den som bedriver verksamhet som avses i skollagen (1985:1100) eller annan utbildningsverksamhet (utbildningsanordnare) får inte diskriminera något barn eller någon elev, student eller studerande som deltar i eller söker till verksamheten (2 kap, 5§)

---

¹ Diskrimineringslagen 2008:567 ersätter följande lagar:

jämställdhetslagen (SFS 1991:433)

lagen om åtgärder mot diskriminering i arbetslivet på grund av etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning (SFS 1991:130)

lagen om förbud mot diskriminering i arbetslivet p.g.a. funktionshinder (SFS 1991:132)

lagen om förbud mot diskriminering i arbetslivet p.g.a. sexuell läggning (SFS 1991:133)

lagen om likabehandling av studenter i högskolan (SFS 2001:1286)

lagen om förbud mot diskriminering (SFS 2003:307)

lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling (SFS 2006:67)

Om den som ansett sig bli diskriminerad eller utsatt för repressalier visar omständigheter som ger anledning att anta att han eller hon blivit diskriminerad eller utsatt för repressalier, är det svarande som ska visa att diskriminering eller repressalier inte har förekommit (6 kap, 3§). Den nya lagen innebär en förstärkning av elevens rätt, då bevisbördan numera ligger hos huvudmannen (kommun eller liknande).

Skollagen (2010:800) 1 kap. 5 §

Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Lpfö 98, reviderad 2010

Förskolan skall aktivt och medvetet påverka och stimulera eleven att utveckla förståelse för samhällets gemensamma demokratiska värderingar och efterhand omfatta dem.

4. Definitioner

Diskriminering

Diskriminering avses när förskolan behandlar ett barn sämre än andra barn och när missgynnandet har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna:

1. *Etnisk tillhörighet*: en grupp med samma nationella eller etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.
2. *Kön*: någon är kvinna eller man.
3. *Religion och annan trosuppfattning*: uppfattningar som har samband med religion eller annan trosuppfattning.
4. *Sexuell läggning*: att någon har en homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

5. *Funktionshinder*: varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar.

6. *Könsöverskridande identitet eller uttryck*: att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön än sitt fysiska.

7. *Ålder*: barn får inte diskrimineras eller trakasseras i förskolan på grund av ålder.

Det är tillåtet att särbehandla på grund av ålder

* "Vid tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola eller specialskolan. En sådan bestämmelse kan vara skollagen eller grundskoleförordningen, till exempel indelning i grupper utifrån barnens och elevernas ålder" (Förebygga diskriminering och kränkande behandling, Do, Beo & Skolinspektionen).

Enligt, 1 kap. 4 § diskrimineringslagen kan diskriminering ske på något av följande sätt:

1. *Direkt diskriminering*: att någon missgynnas genom att behandlas sämre än hur någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med någon av de sju nämnda diskrimineringsgrunderna.

2. *Indirekt diskriminering*: att någon missgynnas genom tillämpning av till synes neutrala ordningsregler, bestämmelser, eller kriterium men som kan komma att särskilt missgynna personer med visst kön.

3. *Trakasserier*: ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

4. *Sexuella trakasserier*: ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet

5. *Instruktioner att diskriminera*: order eller instruktioner att diskriminera någon på ett sätt som avses i 1-4 och som lämnas åt någon som står i lydads- eller beroendeförhållande till den som lämnar ordern eller instruktionen eller som gentemot denna åtagit sig att fullgöra ett uppdrag.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier är uppträdanden som kränker ett barns värdighet och som har samband med de sju diskrimineringsgrunderna.

Kränkande behandling är ett uppträdande gentemot en person som kränker dennes värdighet men som inte är diskriminering och som inte har något samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

Mobbning är det när någon blir kränkt vid upprepade tillfällen och under en viss tid och att det råder obalans i makt mellan den som mobbar och den som blir utsatt. Både pedagoger och barn kan göra sig skyldiga till trakasserier och kränkande behandling. Det kan ske på något av följande sätt:

- Fysiskt (att t.ex. bli utsatt för slag eller knuffar)
- Verbalt (hot, svordomar, öknamn, att ex. bli kallad för hora)
- Psykosocialt (t.ex. att bli utsatt för utfrysning eller ryktesspridning, alla går när man kommer)
- Text och bildburet (att bli kränkt via sms/mms, internet, skriva och skicka elaka texter eller bilder via handskrift).

5. Utvärdering, nulägesbeskrivning och genomförande

Förskolans pedagoger har utvärderat planen för 2014/2015 och genom detta och iakttagelser gjort en nulägesbeskrivning.

Vångaenheten har en förskola som består av avdelningar, Eken och Lönnen (1-4år), Björken (4-5 år).

5.1 Förskolans Tema

Temat "Jag, du och vi" startades på Vånga förskola ht- 14. Syftet med temat för var att uppmärksamma olika typer av familjekonstellationer, utmana olika typer av stereotypa föreställningar, ge varje barn möjlighet att upptäcka sina styrkor och förmågor, att alla är bra på något och att vi är bra på olika saker och att vi därmed tjänar på att samarbeta med varandra. Vi har genomfört olika lärtillfällen och aktiviteter där barnen haft möjlighet att reflektera kring ovanstående målområden.

Vid uppstarten av temat bjöd vi hit Karin Salmson från "Olika förlag" AB. Karin höll en föreläsning kring normkreativitet mm. för förskolans personal och barnens vårdnadshavare. Syftet med att bjuda in vårdnadshavarna till föreläsningen var att ge dem kunskap, inblick och

en förståelse för det arbete vi genomföre i den pedagogiska verksamheten men också en möjlighet att diskutera eventuella frågor, funderingar och förhållningssätt tillsammans med personalen. Vi köpte även ett bokpaket från "OLIKA förslag" med tillhörande handledningar i samband med temat. Vi ville berika bokhyllorna med normkreativa böcker som innehåller en bred representation gällande familjekonstellationer, etniskt ursprung m.m. Dessa böcker läser vi dagligen och i samband med läsningen av dessa böcker uppstår ofta reflekterande samtal. Nu, ett halvår efter att vi påbörjade temat upplever vi att barnens föreställningar kring de olika diskrimineringsgrunderna är mer kreativa.

5.2 Förskoleavdelningen Björken

I samband med temat upptäckte vi att vi behövde göra om delar av vårt pedagogiska material (sagor, sånger, PP-historier, tavlor, bilder) på avdelningen eftersom vi blivit mer uppmärksamma på vikten av att alla barn oavsett etniskt ursprung, kön, familjekonstellation m.m. ska ges möjlighet att kunna identifiera sig med personer på bilder eller i sagor.

Vi uppmärksammade även att de lekar som utspelade sig i Hemvrån innebar stereotypa kärnfamiljskonstellationer. Därmed beslutade vi att ta bort hemvrån eftersom vi ansåg att vårt uppdrag ska innebära att ge barnen fler sätt att se på familjekonstellationer, vilket barnen gjorde i större utsträckning vid utomhuslek. Vid "familjelekar" utomhus förekommer det ofta att någon i familjen är rullstolsburen, att barnen i familjen kan ha olika typer av föräldrarelationer. Vi upplever att utomhusmaterialet (plankor, bräddor, kabeltrumorna) är okodat i större utsträckning än det "färdiga" hemvråsmaterialet.

I början av temarbetet observerade och dokumenterade vi Björkens fysiska miljö och var i de olika rummen våra barn väljer att leka. Vid analysen av denna dokumentation upptäckte vi att många av barnen ofta väljer samma aktivitet i ett visst rum. För att ge alla barn möjlighet att leka/lära med olika typer av material och att leka/lära i olika rum har vi arbetat med "lek- och lärgrupper" där personalen har delat in barngruppen i tre mindre grupper som tillsammans med en pedagog utforskar förskolans alla rum och de olika materialen i rummen. Vi upplevde att detta bidrog till att barngruppen varierade sina val av aktiviteter och val av rum vid den fria leken.

5.3 Förskoleavdelningarna Eken och Lönnen

Pedagogerna har gjort observationer och sett över miljöerna för att försäkra sig om att alla leksaker och material är tillgängliga för alla barn.

Pedagogerna har jobbat med böcker från Olika förlag som utmanar stereotypa föreställningar, könsroller och mönster. De har läst böcker och diskuterat diskussionsfrågor från handledningarna som medföljer tillsammans med barnen. Pedagogerna har diskuterat förhållningssätt utifrån kön (hen) och hur de tänker kring pojkar/flickor. Ofta har diskussioner förts i vardagen, t.o.m. på raster.

6. Kontinuerligt arbete på Vångaenhetens förskola utifrån de sju diskrimineringsgrunderna läsåret 2014/2015

Begreppet avser negativ behandling av individer eller grupper utifrån de sju diskrimineringsgrunderna.

6.1. Kön

Med kön avses kvinna eller man.

Negativt beteende av sexuell natur eller annat ovälkommet uppträdande grundat på kön som orsakar att den som utsätts känner sig kränkt, rädd eller på annat sätt illa till mods. Det är den som utsätts som avgör om uppträdandet accepteras och är välkommet eller om det är kränkande och ovälkommet.

Mål

All verksamhet på Vångaenheten ska genomsyras av ett genusperspektiv som främjar ökad jämställdhet.

Aktiviteter/Genomförande

Förhållningssätt. Genusperspektivet, alla har samma rätt till alla aktiviteter. De vuxna bemöter alla barn lika.

Tidpunkt

Kontinuerligt.

Ansvar

Förskolechef och all personal.

6.2. Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas att någon tillhör en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung eller hudfärg eller annat liknande förhållande. Var och en har rätt att bestämma sin egen tillhörighet. Om du är född i Sverige kan du vara rom, same, svensk, kurd eller något annat.
Mål På Vångaenheten ska alla barn oavsett etnisk tillhörighet ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter.
Aktivitet/Genomförande Förhållningssätt.
Tidpunkt Kontinuerligt.
Ansvar Förskolechef och all personal.

6.3. Religion eller annan trosuppfattning

Med religion och annan trosuppfattning avses uppfattningar som har samband med religiös åskådning.
Mål Att vi på Vångaenheten inte ska missgynna något barn på grund av dennes religion eller annan trosuppfattning.
Aktivitet/Genomförande Tidig kontakt med vårdnadshavare för information och kunskap om religionen. Detta för att kunna skapa sig en förståelse för religionen. Fundera över sitt förhållningssätt. Personalen ska var öppen för att lära sig mer även om det känns främmande.
Tidpunkt Kontinuerligt.
Ansvar Förskolechef och all personal.

6.4. Funktionshinder

Med funktionshinder avses varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga. De kan bero på skador eller sjukdomar som fanns vid födelsen, har uppkommit senare i livet eller som förväntas uppstå. Begränsningar av funktionsförmågan måste bestå en längre tid.
Mål På Vångaenheten ska alla barn oavsett funktionshinder ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter utifrån sina förutsättningar.
Aktivitet/Genomförande

Förhållningssätt. Resurs i barngrupp vid behov, samt anpassade lokaler och verksamhet.
Tidpunkt Kontinuerligt. Vid behov.
Ansvar Förskolechef och all personal.

6.5. Sexuell läggning

<p>En uppfattning eller en medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en stark negativ syn på homosexualitet, könsöverskridande identitet, eller på homo- och bisexuella människor. En homofobisk hållning strider mot principen om alla människors lika värde och rättigheter.</p> <p>När det gäller sexuell läggning innebär det oftast att heterosexualitet anses som det normala, givna förväntade. Därmed blir all annan sexuell läggning och könsidentitet betraktad som onormal och konstig. En stor del av diskrimineringen som sker när det gäller sexuell läggning har sin grund i bristande reflektion, okunskap och fördomar.</p>
Mål Vi ska arbeta för ökad förståelse och kunskap om olika sexuella läggningar och familjekonstellationer.
Aktivitet/Genomförande Förhållningssätt. Att visa barnen att en familj kan se ut på olika sätt. Genom litteratur.
Tidpunkt Kontinuerligt.
Ansvar Förskolechef och all personal.

6.6. Könsöverskridande identitet eller uttryck

<p>Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses att genom sin klädsel visa tillhörighet till det andra könet. Diskrimineringsgrunden omfattar de flesta transpersoner. Transpersoner är ett paraplybegrepp som används för människor som på olika sätt bryter mot samhällets normer kring könsidentitet och könsuttryck mot föreställningar om hur kvinnor och män, pojkar och flickor förväntas vara och se ut.</p>
Mål Att pojkar och flickor får klä sig i det som de känner sig bekväma i utan att det anses som annorlunda.

<p>Vi uppmuntrar barnen att använda sig av de olika utklädningskläderna. Vi uppmuntrar pojkarna att använda finklänningarna och att flickorna använder yrkeskläderna såsom läkare, brandman och polis.</p> <p>Att både pojkar och flickor ha olika roller i leken såsom prinsessa, läkare, frisör, brandman och polis att ge barnen en förståelse för att dessa roller inte behöver vara könsbundna.</p> <p>Att stärka barnet i sig själv att du duger som du är.</p> <p>Ett mål är läsa litteratur utifrån ett Genusperspektiv.</p>
<p>Aktivitet/Genomförande</p> <p>Att pedagogerna har ett Genusperspektiv. Förhållningssätt. Att alla vuxna ser/hör och reagerar. Läsa barnböcker på temat Genus.</p> <p>Ge barnet positiv förstärkning. Vi arbetar med hur vi bemöter barnen och alla barn får samma möjlighet till lek och pedagogisk verksamhet.</p>
<p>Tidpunkt</p> <p>Kontinuerligt.</p>
<p>Ansvar</p> <p>Förskolechef och all personal.</p>

6.7. Ålder

<p>Barn får inte diskrimineras eller trakasseras i förskolan på grund av ålder.</p> <p>Det är tillåtet att särbehandla på grund av ålder</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Vid tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola eller specialskolan. En sådan bestämmelse kan vara skollagen eller grundskoleförordningen, till exempel indelning i grupper utifrån barnens och elevernas ålder" (Förebygga diskriminering och kränkande behandling, Do, Beo & Skolinspektionen).
<p>Mål</p> <p>Alla på Vångaenheten ska oavsett ålder ha sina rättigheter, skyldigheter och möjligheter. Vårt mål är att utmana och erbjuda barnen aktiviteter utifrån deras ålder och mognad. Genom detta växer de och får känna ansvar.</p>
<p>Aktivitet/Genomförande</p> <p>Arbeta förebyggande med samtal och tydlighet.</p> <p>Genom att erbjuda aktiviteter utifrån barnens ålder och mognad.</p>
<p>Tidpunkt</p> <p>Kontinuerligt</p>
<p>Ansvar</p> <p>Förskolechef och all personal</p>

7. Ansvarsfördelning

Förskolechefen ansvarar för att:

- likabehandlingsplan/planen mot kränkande behandling upprättas varje år och förankras hos all personal i början av höstterminen.
- rutinerna i likabehandlingsplanen/planen mot kränkande behandling följs.

Personalen ansvarar för att:

- likabehandlingsplanen/planen mot kränkande behandling genomsyrar verksamheten.
- likabehandlingsplanen/planen mot kränkande behandling förankras hos vårdnadshavare på ett föräldramöte under höstterminen.
- rutinerna i likabehandlingsplanen/planen mot kränkande behandling följs.

8. Förebyggande arbete på Vångaenhetens förskola

Vi på Vångaenhetens förskola arbetar för att förebygga diskriminering och kränkande behandling genom att ha en gemensam grundsyn.

8.1 För att upptäcka och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling arbetar vi på följande sätt:

Massage: Barnen ger varandra massage, gäller alla åldrar. Detta ska medföra att man ska våga ha kroppskontakt på ett sätt som känns bra. Fokus är på positiv kroppskontakt. Det handlar även om avslappning.

Ansvarig: all personal.

Föräldrasamtal: Daglig kontakt med vårdnadshavare. Där ges vårdnadshavare möjlighet att berätta om barnets upplevelse av förskolevistelsen. *Ansvarig: all personal.*

Aktiva och närvarande pedagoger: Pedagogerna är lyhörda, uppmärksamma och aktivt deltagande i verksamheten. Vi samtalar med barnen då det uppstår konflikter mellan två eller flera barn. Vi lyssnar på alla inblandade barn, dess upplevelser och känslor samt uppmuntrar de övriga barn att lyssna på varandra. Vi frågar barnen och uppmuntrar dem att fundera på hur de skulle kunna handlat istället, detta för att undvika att liknande konflikter uppstår igen. Om barnen inte kommer på

någon egen lösning på hur de kan göra nästa gång ger pedagogen förslag som sedan diskuteras tillsammans med barnen.

Pedagogerna arbetar för att undvika stereotyper och uppmuntra till normkreativitet när de samtalar med barnen och utmanaroch inspirerar dem i deras lekar. *Ansvarig: all personal.*

Material och miljöer: Pedagogerna arbetar för att erbjuda okodade miljöer och material så att det blir tillgängligt för alla barn. Pedagogerna arbetar även för att ha en bred representation av olika människor och familjekonstellationer i det material som används.

Ansvarig: all personal

9. Inflytande och delaktighet

Alla barn, vårdnadshavare och personal ska känna till hur förskolan arbetar för att upptäcka om barn utsätts för diskriminering och kränkande handlingar och vilka rutiner som finns.

Syftet med likabehandlingsplanen/planen mot kränkande behandling är att den skall vara ett levande dokument. Därför ska den utvärderas och revideras varje läsår för att vara aktuell. *Ansvarig: förskolechef*

Vårt mål är att vårdnadshavare till barnen på förskolan informeras om innehållet i enhetens likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling vid ett föräldramöte/föräldraforum under höstterminen. Detta är något vi måste bli bättre på, detta kommer att genomföras genom att planen ska vara reviderad och klar till terminsstarten 2014. *Ansvarig: all personal.*

Genom verksamhetsbrev och vid inskolning får vårdnadshavare information om enhetens likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling. *Ansvarig: all personal.*

9.1 Så här görs barnen delaktiga i förskolans förebyggande arbete:

Utvecklingssamtal: Vårdnadshavare inbjuds till utvecklingssamtal en gång per år. *Ansvarig: all personal.*

9.2 Så här görs föräldrarna delaktiga i förskolans förebyggande arbete:

Föräldramöte: Förskolans personal informerar om sitt arbete samt möjlighet till diskussion ges. *Ansvarig: all personal.*

Föräldraforum: På föräldraforumet samverkar förskolechef och vårdnadshavare om aktuella frågor. *Ansvarig: förskolechef.*

10. Riktlinjer och arbetsgång för förskolan vid trakasserier och kränkande behandling

Precis som inom skolan är de grundläggande riktlinjerna att de närmaste berörda pedagogerna i första hand försöker att lösa de konfliktsituationer som uppstår. Berörda vårdnadshavare kontaktas samma dag som det inträffade. I de flesta fall har man en daglig kontakt (tamburkontakt) med vårdnadshavare. Denna dagliga kontakt är väldigt viktig för samarbetets skull och för att tillsammans kunna få stopp på ex. ett negativt beteende. Vi upplever att tamburkontakt är positivt, får både personalen, barnen och vårdnadshavarna. Detta kommer vi att fortsätta med.

Vi har jobbat med enskilda individer och beslutat i vissa fall att bara prata om positiva saker – för barnets skull. Vi hanterar varje situation som uppstår, konsekvent och direkt.

10.1 Utredning av trakasserier och kränkande behandling på förskolan.

All personal är ansvarig för barnens trygghet. Varje incident av trakasserier och kränkande behandling ska villkorslöst resultera i en reaktion från förskolans personal.

1. Samtal med de berörda barnen/barnet. Alla får komma till tals. Under detta samtal relaterar personalen till hur barnen/barnet självt skulle känna sig om någon hade gjort detta mot denne. Markerar och tydliggör för barnen utefter dess utvecklingsnivå..
2. Vårdnadshavare kontaktas och vid behov upprättas åtgärdsprogram.

3. Den personal som behöver kännedom om det inträffade informeras.
4. Uppföljning mellan pedagogerna inom en vecka.

Personal – barn

Om du som personal ser en annan personal trakassera eller kränka ett barn ska du göra följande:

1. Kontakta förskolechefen som tar kontakt med de berörda och kartlägger situationen. *Ansvar : förskolechef.*
2. Om du har trakasserat eller kränkt ett barn tag snarast kontakt med förskolechefen som reder ut händelsen med de berörda. Vårdnadshavare kontaktas.

10.2 Handlingsplan för bitningar

Under höstterminen 2013 upprättas, utifrån ett uppstående behov, en handlingsplan för bitningar, se bilaga 1.

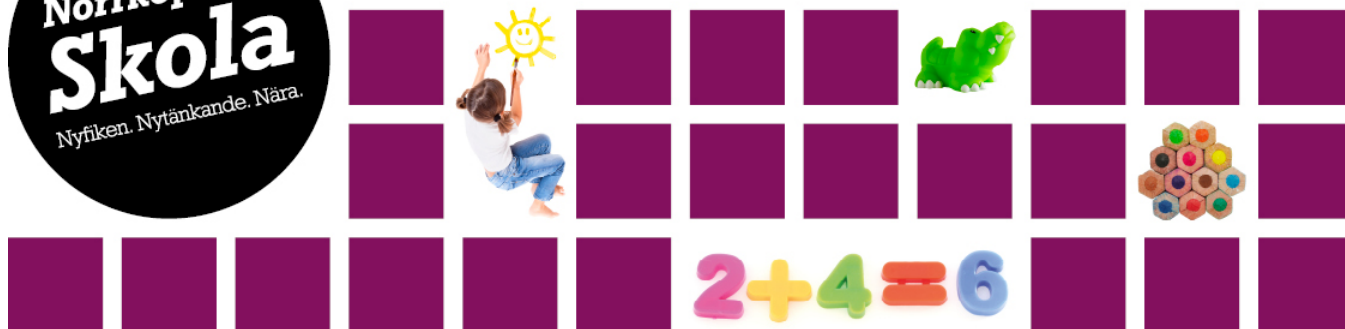
11. Övrigt

All personal som arbetar inom Vångaenheten har skyldighet att anmäla till socialtjänsten om barn far illa. Polisanmälan görs av förskolechefen i enlighet med rådande lagstiftning/rättspraxis.

12. Kompetensutveckling

Trygghetsteamet på Vångaenheten har ett särskilt ansvar för att följa utveckling och forskning i ämnet.

2014/2015

Handlingsplan vid incident då barn biter eller blir bitna

När ett barn på förskolan bits krävs information och insatser för alla som är berörda. Det är viktigt att all personal och alla föräldrar vet vad/hur förskolan agerar när ett barn har ett upprepat bitbeteende. Och vad/hur man tar hand om barnet som blir bitet. Här följer en handlingsplan som är till stöd om Vånga förskola råkar ut för problem med barn som biter eller blir bitna.

Barn som blir bitet:

- Ta först hand om barnet som blivit bitet.
- Trösta barnet och visa empati.
- Kyl ner bitmärket med en ispåse eller liknande, smörj gärna med lämplig salva.

Föräldrarna till barnet som blivit bitet:

- Berätta för föräldrarna att barnet blivit bitet. Beklaga händelsen och säg att vi är ledsna över att vi inte alltid kan förhindra att sådant här sker. Viktigt att berätta om handlingsplanen vi arbetar efter vid upprepat bitbeteende.
- Föräldrarna informeras om vårt förhållningssätt och om vikten av att föräldrarna agerar på samma sätt.
- Berätta vad som hände och vad vi gjort. Försök att vara förhållandevis kortfattad och att ett upprepat bitbeteende dokumenteras och följs upp.
- Berätta för föräldrarna att det tyvärr inte är helt ovanligt att små barn biter varandra.

Barnet som biter:

- När/om barnet biter eller försöker att bitas, reagera med ett kraftfullt betonat **NEJ**, ge minimalt med uppmärksamhet vid den akuta situationen/tillfället.
- Försök att ha samtal med barnet så fort som möjligt efter att vi tagit hand om det bitna barnet eller att någon annan personal tar detta samtal direkt. Förklara då med neutral röst för barnet att det inte får bitas. Anpassa språket till barnets ålder och utvecklingsnivå.
- Observera uppmärksamt vad som kan vara skälet till bitbeteendet och dokumentera händelsen, var och hur barnet bits. Det är viktigt att försöka hitta ett mönster i bitbeteendet.
- Bekräfta barnet med ett positivt bemötande och försök förstärka barnets positiva handlingar i andra sammanhang.

- Gör dagliga och ofta förekommande övningar i att träna barnet att ta kontakt med andra barn på ett positivt sätt.
- Vid aktiviteter och fri lek måste ansvarsfördelningen vara tydlig för hela arbetslaget. Det är viktigt att observera barnet noga och att i möjligaste mån inte lämna barnet utan uppsikt.

Föräldrarna till barnet som biter:

- Berätta för föräldrarna att deras barn har bitit ett annat barn. Undvik att uppträda anklagande eller upprört.
- Berätta för föräldrarna att det tyvärr inte är helt ovanligt att små barn biter varandra. Ta gärna upp saker som kan vara orsaker till att barn biter.
- Berätta vad som hände och vad vi gjort. Be föräldrarna att inte konfrontera sitt barn med det som skett när de kommer hem. Viktigt att be föräldrarna vara observanta på om barnet har ett bitbeteende i andra sammanhang än på förskolan.
- Berätta om att vi har en handlingsplan som vi arbetar efter vid upprepat bitbeteende.
- Föräldrarna informeras om vårt förhållningssätt och om vikten av att föräldrarna agerar på samma sätt.
- Visa att vi har förståelse för deras barn men inte godtar själva bitandet. Var tydlig med att vi har en fortsatt god relation med barnet.

I arbetslaget:

- Gör en gemensam kartläggning över problemets omfattning. Prata igenom om vad vi tror kan ligga bakom bitproblematiken. När och hur händer det? Skriv ner våra funderingar och slutsatser.
- Se till att all personal håller ett extra öga på barnet som biter.
- Bestäm att arbeta efter handlingsplanen under en tidsbestämd period och följ därefter upp för att se hur vi utifrån detta kan arbeta vidare.
- Om problemet fortsätter: Lyft problematiken på ett avdelningsmöte tillsammans med chefen för att se hur vi ska gå vidare.